

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Bartłomiej Sienkiewicz

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 1741 Pana Posła Piotra Glińskiego z 7 marca 2024 roku „w sprawie zaprzestania budowy Polskiej Opery Kameralnej”, informuję, że instytucja o nazwie Polska Opera Kameralna nie istnieje. Domniemam, że interpelacja dotyczy Polskiej Opery Królewskiej, dlatego przekazuję następujące wyjaśnienia.

Ad 1.

Decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotycząca zaniechania inwestycji budowy Teatru Polskiej Opery Królewskiej wynikała z ograniczonych możliwości finansowania tej inwestycji w 2024 roku i latach następnych w kontekście znaczących, wcześniejszych zobowiązań wieloletnich MKiDN. Obecny stan budżetu państwa w części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, zważywszy na niezwykle poważne potrzeby w zakresie środków inwestycyjnych, nie pozwala na dalszą realizację ww. zadania inwestycyjnego i zaciąganie kolejnych zobowiązań w tym zakresie.

Wobec powyższego, budowa siedziby Polskiej Opery Królewskiej wedle dotychczasowych założeń i planów nie jest potrzebą, która może być w tym momencie realizowana. Nie wyklucza to jednak starań o zapewnienie bytu instytucji w przyszłości. W tej kwestii nie ma jeszcze żadnych postanowień, jednak Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego będzie szukać nowego rozwiązania.

Ad 2.

Zasadniczym argumentem, przemawiającym za wstrzymaniem budowy siedziby POK, były kwestie finansowe i głęboka analiza finansów publicznych oraz możliwości sfinansowania tej inwestycji w najbliższych latach.

Decyzja o wstrzymaniu budowy siedziby POK uwzględniała też kwestie konserwatorskie i wybraną lokalizację w Łazienkach Królewskich (MŁK). MKiDN wzięło między innymi pod uwagę następujące okoliczności:

- 1) nieukończone procedury formalno-prawne w przedmiocie uzyskania przez POK praw do nieruchomości, na której planowano inwestycję (nieruchomość jest własnością Skarbu Państwa i w użytkowaniu wieczystym MŁK), oraz realne ryzyko nieuzyskania zgody na czynność przekazania przez MŁK tej nieruchomości na rzecz POK, w związku z brakiem spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych ustawą z dnia 16.12.2026 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 125), tj. w szczególności braku przesłanki ekonomicznej korzyści dla samych Łazienek Królewskich podkreślanych również przez Dyрекcję MŁK;
- 2) MKiDN brało pod uwagę, że w wyniku przekazania przez MŁK praw do działki na rzecz POK MŁK pozbyłoby się wartościowej nieruchomości wycenionej na ponad 66 mln zł oraz istotnej dla działalności statutowej Łazienek Królewskich i stanowiącej część historycznego założenia pałacowo-ogrodowego;

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

- 3) lokalizację siedziby dla nowo powstałej instytucji kultury w granicach historycznego założenia Łazienek Królewskich, w tym tak istotne kwestie jak:
 - a) zarówno zabytkowe obiekty, jak i cały teren ogrodów Łazienek, w tym przedmiotowa działka, są objęte prawną ochroną konserwatorską,
 - b) budowa siedziby POK została zaplanowana w bliskim sąsiedztwie zabytkowych budynków Ermitażu i Oficyny Ermitaż,
 - c) budowa siedziby POK ingerowałaby w historyczne osie widokowe (uwzględniające Pałac na Wyspie i Zamek Ujazdowski) oraz zabytkowy drzewostan, a tym samym w wizerunek całego założenia, utrwalony w świadomości społecznej;
- 4) rozważając kontynuowanie budowy siedziby POK, MKiDN brało też pod uwagę wpływ tej inwestycji na Muzeum Łazienki Królewskie, jego zadania statutowe i potrzeby, w tym lokalowe (wystawiennicze, magazynowe); w ocenie MKiDN dbanie o ponadczasowe dobro narodowe, jakim są Łazienki Królewskie, jest priorytetowe i nie może się odbyć z jakimkolwiek uszczerbkiem dla XVIII-wiecznego założenia Łazienek, które było chronione przez wieki i jest rozpoznawalne także poza granicami kraju.

Ad 3.

W wytycznych konserwatorskich z 17 grudnia 2021 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków zaznaczył, że *podstawą wydania zezwolenia na roboty budowlane będzie przedłożenie projektu budowlanego zawierającego opis stanu obecnego poszczególnych elementów oraz szczegółowy opis planowanych robót.*

Projekt budowlany nie może powstać m.in. bez szczegółowej dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, która powinna być poprzedzona pełnymi badaniami geologicznymi. Ekspertyzy sporządzone przez POK na potrzeby konkursu opierały się na dostępnych rejonowych rozpoznaniach geologicznych (archiwalnych), które stanowią jedynie wstępną ocenę w tym zakresie.

Dobro zabytków (takich jak Pałac na Wyspie, Amfiteatr czy Ermitaż) oraz układu ogrodowo-wodnego Łazienek Królewskich wymaga rzetelnego przygotowania powyższych opracowań geologicznych i środowiskowych oraz pełnej analizy potencjalnych negatywnych oddziaływań inwestycji na substancję zabytkową. Zaburzenie gospodarki wodnej na tym obszarze może mieć nieodwracalne skutki m.in. dla posadowienia Pałacu na Wyspie, Amfiteatru czy systemów korzeniowych zabytkowego drzewostanu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa podstawą uzgodnienia inwestycji jest projekt budowlany, który zgodnie z naszą wiedzą nie powstał. Dodatkowym obligatoryjnym elementem realizacji inwestycji jest posiadanie tytułu prawnego do dysponowania nieruchomością. W związku z tym nie można mówić, że budowa siedziby POK została „w pełni uzgodniona”.

W przypadku innej inwestycji o podobnej skali, która była w przeszłości planowana na terenie MŁK, tj. pawilonu wystawowego pod roboczą nazwą *Ogród XXI wieku*, po sporządzeniu wszystkich niezbędnych opracowań i ekspertyz, ostatecznie odstąpiono od jej realizacji – ze względu na dobro zabytku. Podkreślenia wymaga, że w przypadku inwestycji *Ogród XXI wieku* dysponowano już m.in. ostateczną decyzją o lokalizacji inwestycji celu publicznego (analogicznie do sytuacji, której dotyczy pytanie).

Pojawia się również wątpliwość, dlaczego podejmowano „poważne zobowiązania” i doprowadzono do „zaawansowanej fazy przygotowań” inwestycji przed uzyskaniem praw do nieruchomości, na której była planowana, oraz mając wiedzę o przeszkodach formalno-

prawnych do uzyskania tych praw (brak spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych ustawą o zasadach zarządzania mieniem państwowym).

Ad 4.

Według wstępnych szacunków Polskiej Opery Królewskiej zobowiązania finansowe mogą wynieść od 4,5 mln do 10 mln zł. W celu weryfikacji tych kwot Opera została zobowiązana do przedstawienia kosztów pozostających do pokrycia dla zaniechania inwestycji, które mają swoje odzwierciedlenie w dokumentach księgowych. Ze względu na brak wpływu zweryfikowanej informacji, o której mowa powyżej, na 2024 rok jeszcze nie została przyznana dotacja celowa, co uniemożliwia precyzyjną odpowiedź na zadane pytanie.

W kwestii kosztów „kulturalno-duchowych” Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie przewiduje strat. Instytucja nadal działa i realizuje swoje założenia statutowe, tak jak odbywało się to do tej pory.

Ad 5.

Decyzja o wstrzymaniu inwestycji została podjęta w oparciu o podjęte analizy zobowiązań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na lata następne, ograniczając tym samym negatywne skutki finansowe w przyszłości. Na obecnym etapie w MKiDN funkcjonuje prognoza wydatków na lata 2024-2026 na poziomie rocznym 2024. Zgodnie z ustawą budżetową na 2024 r. kwota wydatków majątkowych w części 24 została zaplanowana w wysokości prawie 1,8 mld zł. Tym samym budżet na 2025 r. i 2026 r. jest planowany w ramach wyjściowej kwoty z 2024 r. Najbliższa prognoza wydatków dla cz. 24 – KiODN na lata 2025-2027 będzie znana przy konstruowaniu budżetu na rok 2025 po określeniu przez Ministra Finansów limitu wydatków dla MKiDN w oparciu o „Założenia do projektu ustawy budżetowej na rok 2025”, których opracowanie i przyjęcie przez Rząd RP odbędzie się na przełomie maja i czerwca 2024 roku. Prognozowanie większej kwoty na wydatki inwestycyjne na lata 2025-2026 jest zatem zdecydowanie przedwczesne i jest uzależnione od uzyskania większego limitu od Ministra Finansów, co jest wątpliwe, bo kwota na 2024 r. i tak jest najwyższa w ostatnich latach. Na podstawie materiałów planistycznych (złożonych przez instytucje podległe MKiDN i przez nie współprowadzone w grudniu 2023 r.) wydatki majątkowe na 2025 r. szacuje się na poziomie ponad 2,4 mld zł. Zatem przekraczają one możliwości finansowe MKiDN w stosunku do poziomu 2024 r. o ponad 0,6 mld zł, co uniemożliwia zarówno zaplanowanie nowych zadań, jak również kontynuację zadań znajdujących się na wstępnym etapie projektowania.

Ad 6 i 7.

Departament Narodowych Instytucji Kultury ani Departament Dziedzictwa Kulturowego nie dysponują takimi materiałami. Decyzja została podjęta w ścisłym kontakcie z Muzeum Łazienki Królewskie.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec